



Veselin Vukotić
www.vukotic.net

Donja Gorica

**Podsticanje istraživanja i inovacija - R&I je nova trajektorija razvoja Evrope...
Kako razvijati mentalnu klimu koja kod mladih razvija „osjećaj budućnosti“, a
ne da im se „zagađuje instinkt inovativnosti“.... Veliki problem je crnogorska
pizma...**

Donja Gorica – dio Pod-gorice, koji nije pod Goricom već je sam Gorica, prije desetak dana je dobio dodatni impuls svom inače intenzivnom poslovnom, sportskom i obrazovnom razvoju. Naime, desetočlana delegacija Evropske Komisije na čelu sa Predsjednikom Barosom je posjetila univerzitet u tom mjestu – UDG. Veliki podstrek razvoju, ali i veliko priznanje! Samo prije 4 godine tu je bila livada! Sada je to već Univerzitet sa evropskim uslovima. Sa desetak programa na redovnim, petnaestak programa na postdiplomskim studija, a od iduće školske godine i dva doktorska programa na engleskom jeziku, međunarodnim naučnim časopisom. Uspostavljaju se sve jače poslovne i naučne veze sa regionom, ali i evropskim i globalnim tržištem. Puno mladih saradnika u nastavnom procesu – više njih koji su se vratili sa Zapada u Crnu Goru... I mnogo toga još!... A tek vizija!...

Zar toliko novina i inovativnog postignutog u tako kratkom vremenu nije bio ozbiljan povod za posjetu gospode Barosa, Filea i ostalih, koji takođe grade jednu novu instituciju – EU da posjete Donju Goricu i upravo tamo govore o značaju razvoja istraživanja i inovacija za novu Evropu i nove članice EU? Međutim, šta su govorili Baroso i File i kakve su poruke poslali – bilo je manje važno za mnoge u Crnoj Gori od pitanja: *Zašto baš UDG?* Koliko je jedna novina, posjeta evropskih zvaničnika jednoj privatnoj instituciji, odnosno napuštanje navike da je važna samo država, izazvala bure!

Dok se širom Evrope vode rasprave o jednom važnom dokumentu iz oblasti istraživanja i inovacija (tzv. Green Paper) koji suštinski mijenja pravce budućeg razvoja EU, o čemu je dijelom govorio gospodin Baroso na UDG, u Crnoj Gori i dalje je „in“ logika inercije i sužene svijesti, logika straha od novoga. Povodom posjete postavljana su u javnosti mnoga pitanja: ...Zašto državne delegacije posjećuju privatne institucije? (Usput, EU nije država već zajednica!) Ali, kada npr. čelnici državnih delegacija daju intervju privatnim medijima (novine i TV), to je normalno. Kada posjećuju privatni univerzitet – to je tada jeres. A zar nemamo državne medije?! Zašto se onda samo tamo ne objavljuju informacije i samo njima daju intervju!... Ili stav da EU u procesu pridruživanja Crne Gore ne treba da interesuje kapacitet privatnog sektora, već samo kapacitet državnih organa i državnih (ne)vladinih organizacija! Da li to znači da u EU ulazi 60.000 ljudi iz državnih organa i njima privrženih NVO? Što je sa onih preostalih blizu 600.000? Da čitamo Kočića i pripovjetku „Kroz

mećavu“, kako da čvrsto držimo uzicu kojom nas oni vode u Evropu kao što starac Relja vodi kravu i Vuja kroz mećavu. Istina, Kočićevo „Ideš li rode?“, sada zvuči „Plaćaš li porez rode?“... Ili pitanje: zašto da država i državne institucije „kupuju“ programe na privatnim fakultetima i tako se novac poreskih obveznika prelijeva u „privatne džepove“. A da li hiljade porodica, hiljade studenata i zaposleni na privatnim fakultetima plaćaju poreze? Kome plaćaju porez? Državi koja, po mišljenju nekih, ne treba da priznaje naše postojanje! Ako je već tako, zašto država od privatnih medija kupuje prostor za npr. reklame, oglase, marketing? Zar i u tom slučaju novac poreskih obveznika ne ide privatnim vlasnicima?

Na UDG predaju članovi Vlade koji su, po nekima, automatski u konfliktu interesa. A da li ima još članova Vlade koji predaju na ostala dva univerziteta? Kako to da oni nijesu u konfliktu interesa? Ili je javni interes samo ono što je u državnoj svojini i tu naravno nema konflikta interesa? Što je javni interes u oblasti obrazovanja? Javni interes je obrazovanje, kvalitetno obrazovanje mladih ljudi, a javni interes nije bilo koja institucija (državna ili privatna) sama po sebi. A shodno novoj strategiji razvoja **VISOKOŠKOLSKI SISTEM** u Crnoj Gori je **JEDINSTVEN SISTEM** i javni interes se može ostvariti i u privatnim i u državnim institucijama. Izjednačavanje prava studenata na privatnim i državnim obrazovnim ustanovama (prevoz, osiguranje, krediti, studentski domovi) je praćeno velikom kritikom. Izgleda kao da su studenti na privatnim fakultetima u Crnoj Gori sa Marsa, a ne iz susjedstva, često i iz iste kuće! Kada država „kupi“ mjesta na nekim programima i na privatnim ustanovama, tada je to „ugrožavanje javnog interesa“. Kada država privatnim medijima posredno ili neposredno da novčanu pomoć, tada je to „očuvanje javnog interesa“...

I mnogo toga još se može navesti što potvrđuje da uskost teško može praviti mostove saradnje i zajedništva! Da li shvatamo da smo suviše mali da bi podjelama i zloradošću odgovorili izazovima života u savremenom svijetu! Polazište svih polazišta promjena jeste da shvatimo da država nije naš gospodar, već servis svih građana. Odnosno da je država **DIO** društva, a ne njegov gazda! Da naš Bog nije u državi, već u svakom od nas pojedinačno!

Bog stvaranja je u pojedincu!

Inovacije su upravo vezane za pojedinca, za njegovu vjeru u sebe, za njegove kreativne sposobnosti, za njegovu sposobnost da saraduje sa drugim ljudima, da ime otvoreno mišljenje, želju za novim.

Upravo o načinu razmišljanja i sistemu vrijednosti neophodnim za uključivanje u najnovije trendove razvoja Evrope – umjesto „istraživanja i razvoja“ (R&D), evolutivno se prelazi na „istraživanje i inovacije“ (R&I) – je govorio gospodin Baroso na UDG.

O potrebi da se crnogorsko društvo treba brže osloboditi te „vjere u utabane staze“ i da se brže navikava na nove, nastajuće puteve razvoja govore mnogi komentari o njegovoj posjeti novom brzorastućem poslovnom, inovativnom, obrazovnom i sportskom centru – Donjoj Gorici.